

ARCHEOLOGICKÉ CENTRUM OLMOUC

příspěvková organizace
ul. U Hradiska 42/6, 779 00 Olomouc

Motto: „– A vono není žádná definice života? Oficiální...? – A já myslím, že jestli není, já pevně věřím, že se na ní pracuje. – Určitě, to určitě. – Přece nás nenechají tápat. – No právě, určitě je někde nějaká komise, která shání budovu...“

Tak jako v dnes již klasickém dialogu pánů Wericha a Horníčka z Velké předscény divadelní hry Balada z hadrů, připadali si několik posledních let pracovníci *Archeologického centra Olomouc, příspěvkové organizace (ACO)*. Nikoliv proto, že by jejich pracovní život nebyl dostatečně definován, ale proto, že usilovně sháněli novou budovu. Myšleno bez dobového politického podtextu, který si bral na mušku zavržením hodné administrování života bobtnající byrokracií.

Nakonec se to přece jen podařilo, a to ještě před vypuknutím hospodářské krize, která si v příštích letech vyžádá redukci mnoha plánů, smělých, i těch, které sotva stačí vytvářet zdání, že se společnost hýbe někam dopředu, že nechce zakrňt, že je si vědoma důležitosti i tak zbytných maličkostí, jako je např. kultura. ACO mohlo tedy po dvouleté projekční a stavební fázi, zaštitěné a zajištěné svým zřizovatelem (Olomoucký kraj), opustit dosavadní nevýhodný podnájem v soukromém objektu s komplikovanými vlastnickými vztahy a přestěhovat se do nových prostor.

Vlastně to zase tak nové prostory nejsou. Mají svou historii. Mají své vztahy k okolí. A mají své osobité kouzlo. Již samotná adresa mnoho napovídá. *Ulice U Hradiska 42/6*. To zní hrdě a tak nějak archeologicky. Bezprostřední blízkost *moravského Escorialu* je příjemná z estetického hlediska a současně vnuká myšlenku, že takhle nějak určitě vypadá tzv. *území s archeologickými nálezy*, o jehož pojetí a vymezení se často dohadují archeologové s investory. Je to staletí obydlená krajina s významnými akcenty historické či archeologické povahy nad zemí i pod jejím povrchem.

Ani rekonstruovaná budova ACO dosud nezapře původní charakter školní budovy, resp. způsob jakým se stavěly školy po první světové válce. Vysoké stropy, okna a typická schodiště jsou toho dokladem a mohou i komplikovat užívání budovy. Při pohledu do historie zjistíme, že budova byla postavena koncem 20. let minulého století, a to spolu se sousední hlavní budovou bývalé Rolnické (od r. 1912 Zemské střední) hospodářské školy. Třetí ze současně postavených budov je nejbližší klášteru Hradisko a byla v ní již od r. 1908 existující Zemská hospodyňská škola. Ale proč byla postavena první ze zmíněných staveb? Aby v ní našla útočiště Zimní hospodářská škola. Zřízena byla v roce 1913 a v jedno či dvouletých zimních šestiměsíčních kurzech vzdělávala rolnickou mládež ze širokého okolí. V létě tady byly pořádány různé kurzy, např. pro zahradníky.

O stěhování se lidově říká, že je horší než následky požáru. První část rčení mohou zaměstnanci ACO plně potvrdit. Nejen proto, že se od r. 1995 stěhovali již potřetí, ale protože množství předmětů v budovách roste snad geometrickou řadou. Nebyla to nakonec jen jedna plánovaná jízda velkým kamionem objednaným na den „D“, ale hned několik. Stovky a stovky banánových beden (užitečný vynález!), nábytek, stavební buňky, velké i malé maličkosti, a ty knihy...– 4530 jich bylo jen v knihovně a k tomu ještě knihy z vlastní produkce...No, proneslo se to.

V jednom z olomouckých periodik se po přestěhování ACO objevil článek se zvláštním titulkem: *Archeologové míří k vodě*. Mělo tak být čtenářům oznámeno, že přestavěná budova zemědělské školy měla potíže s využíváním i proto, že v roce 1997 byla při povodni zatopena vodou, která se do ní dostala z řeky Moravy i ze špatně řešené kanalizace. Tato situace hrozí i do budoucna. Přestavba, úprava kanalizace a účelné rozvržení interiérů budovy byly proto jedinou možností jak budovu plně využít. Nově zařízený suterén obsahuje proto jen provozy, které by se daly snadno evakuovat (zasedací místnost, pracovny techniků, mokrá laboratoř), naopak choulostivé prostory (depozitáře, kotelna, počítačové centrum apod.) jsou ve vyšších patrech nebo přímo pod střechem.

Závěrem je možno ujistit veřejnost, že ACO je po krátké době opět v plném provozu. Jeho pracovníkům je třeba popřát, aby se plně projevil *genius loci* tohoto místa a aby mohli později konstatovat to, co někteří z absolventů bývalé hospodářské školy: „*Vděčím za mnoho Hradisku, tam v ovzduší jistého idealismu, starého vlastenectví, altruismu a srdečné prostoty vštěpovali nám lásku k rodné hroudě, budili v nás porozumění pro práci s lidem a pro lid, konanou nenáročně, pro dobro a bez jakýchkoliv postranních úmyslů*¹⁾“ Anebo tak nějak – modernějšími slovy...

Mojmír Bém

¹⁾ Reich, E.: Ze studentských let na hospodářských školách v Olomouci a v Přerově (1899-1904). In: Jubilejní almanach padesátého výročí Zemské vyšší hospodářské školy v Přerově 1875-1925, Přerov 1925, 92.